

FOR AT DERE SKAL TRO

Johannes kapittel 8

Heller ikke jeg fordømmer deg

Prøv å se for deg scenarioet som utspilte seg den dagen. Jeg ser for meg flere voksne mannfolk som kommer slepende med ei kvinne. Hun er grepet i ekteskapsbrudd, det vil si seksuelle handlinger utenfor ekteskapet. Ifølge Moseloven medførte dette dødsstraff. De bringer henne til Jesus, for å sette han på prøve. Sier han ja, gjør han seg skyldig i drap, sier han nei går han imot Moses. Kvinnen blir slengt på bakken, og Jesus bøyer seg ned.

Slik møter Jesus henne der hun er. Ikke ovenfra og ned, slik de andre nå står. Ser du det for deg? Ser du han som alltid møter mennesker der de er, for å kunne løfte opp?

Så reiser Jesus seg opp, og vender seg til folket. Alle av dem er bedrevitere, men ingen av dem har skjønt at de selv er syndere. Det er dette Jesus nå minner dem på – hvem de selv er. Så bøyer han seg ned igjen, ned til kvinnen. Om noen kastet stein, ville de mest sannsynlig treffe ham også.

Nå skjer det en syndserkjennelse i folket. Den ene etter den andre går, og tilbake står Jesus og kvinnen. Så reiser Jesus seg. Jeg ser for meg hvordan Jesus retter ut sin hånd. Ikke for å dømme, men for å reise henne opp. Han gir henne nåde og ære, slik det står i **Salme 84,12**. Hun møter blikket hans og hans utstrakte hånd. En hånd full av nåde og sannhet.

Samtalespørsmål:

- Er det sant at det er lettere å se flisen i andres øye, men bjelken i eget er det litt vrient å få øye på?
- Klarer vi å bøye oss ned til andre, slik Jesus her gjør?
- Har du erfart at Jesus har bøyd seg ned til deg?

Belysningsseremonien

Fortsatt er det løvhyttefest i Jerusalem. I forrige kapittel ble det understreket at festen er til minne om at Gud vandrer med oss. Løvhyttefesten var også en fest over at Gud hadde gitt sitt Ord til Israel.

Bibelen forteller ikke om belysningsseremonien, og dermed er det vanskelig å være for bastant her. Vi vet at flere av de jødiske tradisjonene på Jesu tid ikke nevnes spesifikt i bibelen, og da må vi gå til andre kilder for å få tak i konteksten. Jeg har brukt Dr. Victor Buksbazens bok om de jødiske høytidene i et evangelisk lys.¹ Han skriver at under

¹ Buksbazen, V. (1954), *The Gospel in The Feasts of Israel*, s.52-53

For at dere SKAL TRO

Bibelgruppeopplegg over
Johannesevangeliet 1-12

VEGARD F. SOLTVEIT

Utgitt på Sambåndet forlag i samarbeid med
Den norske Israelsmisjon og ImF-UNG

Løvhyttfesten kom folket opp til tempelet med lysfakler, og at tempelets egen gullysestake ble tent (**2 Mos.25,31**). Slik lyste tempelet opp store deler av Jerusalem. Dette kan ha vært til minne om ildsøylen som var med Israel under ørkenvandringen (**2 Mos.13,22 og Nehemja 9,19**).

Jeg er verdens lys

Om dette stemmer, så er hele Jerusalem opplyst fra tempelet når Jesus stiger fram og sier «*Jeg er verdens lys*». Johannes skriver at Jesus er det «*sanne lys, som lyser for hvert menneske*» (**Joh 1,9**). Det er et sterkt vitnesbyrd Jesus her gir. Han er Lyset med stor L. Slik ildsøylen lyste for Israelfolket i ørkenen, slik lyser Jesus for de som følger ham. De vandrer ikke i mørket, men er gått over fra mørke til lys. Samtidig sier Jesus indirekte at de som ikke følger ham, vandrer i mørke. Det gjelder både jøder og hedninger. Han, og han alene, er verdens lys.

GT-motiv: I Johannesevangeliet bruker Jesus sju ganger betegnelsen *Jeg er*. Når Gud åpenbarer seg for Moses i den brennende tornebusken, presenterer Han seg som «*Jeg er*» (**2.Mos.3,14**).² Jesus bruker her Guds egennavn om seg selv. Slik presenterer Jesus seg som Gud. Han står fram på høytiden og sier *jeg er Israels Gud*. Derfor kan han også si at «*før Abraham var, er jeg*» (**vers 58**).

Hvem er du?

Folket skjønner ikke hvem Jesus er, og spør ham direkte. For oss kan svaret Jesus gir kanskje virke litt rart, men Jesus svarer egentlig ganske presist ut fra GT og i en jødisk kontekst.

Jesus fortsetter å snakke med dem, og bruker igjen betegnelsen *Jeg er*, samtidig som han betegner seg som *Menneskesønnen* (**vers 28**). Denne tittelen er hentet fra **Daniel 7** i GT. Slik svarer Jesus folket med å henvise til GT, og at han er Gud (*Jeg er*) og at han er den Menneskesønnen som Daniel fikk et syn om. Det er svaret Jesus gir. Da skjer det noe i folket, og *mange kom til tro på ham* (**vers 30**). Bruken av GT-motivene overbeviste noen. Det sier meg at GT er levende og virksomt.

Samtale- og refleksjonsspørsmål:

- Hvorfor tror du Jesus bruker GT-motiv, og hva sier det oss om GTs viktighet?
- På hvilken måte er GT aktuell for oss i dag?

Hvem mennesket er

Et annet viktig spørsmål er hva Jesus sier om mennesket. Jesus sier noe om dette i **vers 24-36**. Mennesker har et grunnleggende behov for å bli satt fri.

Nå reagerer folket, for Jesus sier indirekte at også de er bundet. De er jøder, Abrahams barn – og har aldri vært slave under noen! Jesus fortsetter med å fortelle sannheten om menneskene, både jøder og hedninger. Hver den som gjør synd, er slave under synden. Det hjelper ikke hvem du er, hvilket folk du tilhører eller hvem dine foreldre er. *Her er ingen*

² På gresk står det «egå eimi» - som vi oversetter til *Jeg er*. Vi vet ikke om Jesus faktisk sa «Jahve» her, men da de oversatte GT til gresk (Septuaginta) oversatte de Jahve med «egå eimi».

forskjell, for alle har syndet og mangler Guds herlighet (Rom 3,23). Dette er syndefallets konsekvens, den gang Adam og Eva spiste av kunnskapens tre, og *døden slik rammet alle mennesker fordi alle syndet (Rom 5,12).*

Abrahams ætt – troens barn

Folket vil ikke høre, og de argumenterer med at deres far er Abraham. Jesus svarer at om de var Abrahams barn ville de gjort som ham. Abraham trodde Gud. Nå vil ikke folket tro Gud, selv om han står rett foran dem. Jesus sier ikke noe om deres jødiske identitet – for de er jøder og slik sett Abrahams etterkommere. Det han påpeker er at de ikke gjør som Abraham, og dermed er de ikke Abrahams barn (**Rom 9,7**). Det finnes kun én vei til frelse for det jødiske folk – og det er ved troen på Jesus Messias.

Abrahams egentlige navn var Abram. Gud gav ham navnet Abraham, fordi han skulle være far til mange folkeslag (**1 Mos 17,5**). Abraham er slik troens far, og Paulus skriver at «*han er jo far til oss alle [...] I Guds øyne er han vår far, for han trodde ham som gjør de døde levende*» (**Rom 4,16-17**). Her skriver Paulus til mennesker som tror på Jesus, uavhengig av om de er jøder eller ikke. Ved troen på Jesus er hedninger podet inn i Guds- folket. Hedningene var utestengt, og hadde i utgangspunktet ikke del i løftene og var uten Gud i verden. Men er nå, i troen på Jesus Messias, kommet helt nær (**Ef 2,12-13**). De er ved troen på Jesus blitt Abrahams barn. Men enda større – Guds barn og Guds familie.

Utvalgt – men fortapt uten evangeliet

Folket tar igjen til motmæle, og sier at de har Gud som far. Jesus må igjen stoppe dem. For de som har Gud til far, elsker Jesus. Jeg ser for meg at Jesus med den største sorg og nød sier sannheten til folket; «*dere har djevelen til far*» (**vers 44**).

Enkelte har brukt dette kapittelet til å spre hat og antisemittiske holdninger om det jødiske folk. De som gjør det har forstått lite av kapittelet, og Bibelen i sin helhet. Paulus skriver at jødene er elsket for fedrenes skyld, samtidig gjør vantroen dem til Guds fiender (**Rom 11,28**). Denne dobbeltheten skal vi ikke ta for lett på. For det er et stort mysterium i dette. Det sier oss noe om Guds trofasthet og utvelgelse som står ved lag, samtidig som det sier oss *hvem* som er Israels Messias og verdens redningsmann. Det er han som kan sette Israel fri – han som er deres konge. Jødene er fortsatt Guds folk, og derfor skal vi forkynne evangeliet for dem. For de har «fødsels-retten» til å høre evangeliet om deres Messias (**Rom 1,16**). Dette gjør at misjon og evangelisering overfor jøder er noe som fortsatt er viktig. For Paulus var det et først – det burde det kanskje være for oss også da? Uten evangeliet lever de på mange måter ikke i sin utvelgelse.

Samtalespørsmål:

- Hvordan forstår du denne dobbeltheten, som på den ene siden sier at det jødiske folk er fortapt uten evangeliet og på den andre siden sier at de er utvalgt?